

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΤΡΙΤΗ 13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Εθνικές γαίες
- β. Επανάσταση του 1862
- γ. Εκλεκτικοί

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη **Σωστό**, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

- α. Η Τραπεζούντα αποτελούσε το σταυροδρόμι της εμπορικής κίνησης μεταξύ Δύσης και Ανατολής μέχρι το 1869 που ολοκληρώθηκε η διάνοιξη της Διώρυγας του Σουέζ.
- β. Το Φροντιστήριο της Τραπεζούντας είχε ιδρύσει το 1682 ο εκπρόσωπος των Ελλήνων της διασποράς Κ. Κωνσταντινίδης.
- γ. Η δίχρονη προεδρία του μητροπολίτη Χρυσάνθου στην Τραπεζούντα (1916-1918) ήταν ένα αληθινό διάλειμμα δημοκρατίας και αρμονικής συμβίωσης χριστιανών και μουσουλμάνων.
- δ. Το πρώτο παγκόσμιο Παν-ποντιακό Συνέδριο οργανώθηκε στη Μασσαλία τον Φεβρουάριο του 1918.
- ε. Στις 10 Μαρτίου του 1921 ο μητροπολίτης Τραπεζούντας Χρυσάνθος πρότεινε στον υπουργό εξωτερικών Μπαλτατζή συνεργασία με τους Κούρδους και τους Αρμένιους εναντίον του κινήματος του Κεμάλ.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Τι προέβλεπε η Συμφωνία της Άγκυρας (1930) και με ποιες διπλωματικές πράξεις αυτή ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο του ίδιου έτους;

Μονάδες 13

ΘΕΜΑ Β2

- α. Ποιο ήταν το έργο της Διεθνούς Επιτροπής που ήλθε στην Κρήτη τον Φεβρουάριο του 1906; (μονάδες 6)
- β. Πώς το οριστικό κείμενο των μεταρρυθμίσεων της Διεθνούς Επιτροπής υλοποιήθηκε κατά την περίοδο της αρμοστείας του Αλέξανδρου Ζαΐμη; (μονάδες 6)

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφερθείτε

- α. στη μεταλλευτική δραστηριότητα των ορυχείων του Λαυρίου μετά το 1866 (μονάδες 13) και
- β. στα άλλα είδη εκμετάλλευσης ορυκτού πλούτου που αποτέλεσαν πηγή σημαντικών δημόσιων εσόδων κατά τις τελευταίες δεκαετίες του 19^{ου} αιώνα. (μονάδες 12)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η Εταιρεία του Λαυρίου είχε ιδρυθεί με πρωτοβουλία του ιταλού επιχειρηματία Τζοβάνι Μπαττίστα Σερπιέρι (Giovani Battista Serpieri). Η σύνθεση του ιδρυτικού κεφαλαίου είναι πολύ ενδιαφέρουσα: εκτός του Σερπιέρι, συμμετείχαν ο γνωστός γάλλος επιχειρηματίας της Μασσαλίας Ιλαρίων Ρου (Hilarion Roux), ένας ακόμη αλλοδαπός, άγνωστης ταυτότητας, και οι Ροδοκανάκηδες της Μασσαλίας. [...]

Ο Ρου και ο Σερπιέρι ήταν ίσως οι μόνοι που γνώριζαν, κατά προσέγγιση, την πραγματική αξία του μεταλλείου τους. Ήταν μεγάλη επειδή η επιχείρηση απέδιδε υψηλά κέρδη. Δεν ήταν ο πακτωλός που παρίσταναν οι φήμες στην Ελλάδα και το εξωτερικό. [...]

Το αρχικό κεφάλαιο της εταιρείας, το 1863, ήταν σχετικώς χαμηλό, μισό εκατομμύριο φράγκα. Ήταν χαμηλό σε σύγκριση με την αξία που θα αποκτούσε σύντομα η εταιρεία. Αλλά ήταν σημαντικό για την εποχή. Αντιστοιχούσε στο 2,3% περίπου των φορολογικών εσόδων του 1864. Εκτός από την εξόρυξη μεταλλεύματος από τις στοές, η εταιρεία έδωσε προτεραιότητα, όπως ήταν λογικό, στην χαμηλού κόστους αξιοποίηση των αρχαίων καταλοίπων. Τέσσερα χρόνια αργότερα, το 1867, το κατατεθειμένο κεφάλαιό της είχε επταπλασιαστεί: ανερχόταν περίπου σε 3.500.000.

Γ. Β. Δερτιλής, *Ιστορία του Ελληνικού Κράτους, 1830-1920*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2017, σ. 509-510.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Από τον ορυκτό πλούτο της χώρας είχε αξιοποιηθεί ως τα μέσα του αιώνα κυρίως η σμύριδα της Νάξου, που αποτελούσε εξαγωγίμο προϊόν. [...]

Άλλο εξαγωγίμο ορυκτό ήταν η θηραϊκή γη, που απέφερε τον ίδιο χρόνο 141.354 δρχ.

Αμέσως μετά τη σμύριδα άλλο εκμεταλλεύσιμο υλικό ήταν ο λιγνίτης. Αν και είχε εντοπισθεί στο Μαρκόπουλο Αττικής από παλιά η ύπαρξη στρωμάτων του, τελικά μόνο τα κοιτάσματα της Κύμης ήταν ικανοποιητικά από άποψη εκμεταλλεύσεως. [...]

Μιά σειρά άλλων ορυκτών, όπως οι γύψοι της Μήλου, κυρίως όμως τα μάρμαρα της Πεντέλης, της Πάρου, της Τήνου, της Ελευσίνας και του Ταυγέτου δεν πρόσφεραν ακόμα αξιόλογο οικονομικό ενδιαφέρον. Για την προώθηση

όμως της αξιοποίησής του ορυκτού πλούτου της χώρας είχαν γίνει τότε ειδικές μελέτες.

Οδυσσεύς Δημητρακόπουλος, «Στροφή της κυβερνητικής πολιτικής προς την εσωτερική ανάπτυξη της χώρας», στο: *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1977, τ. ΙΓ', σ. 180.

ΘΕΜΑ Δ1

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να παρουσιάσετε τις συνέπειες του Κριμαϊκού πολέμου (1853-1856)

- α. στις συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού της χώρας και ιδιαίτερα των προσφύγων της Αθήνας (μονάδες 13) και
- β. στην παρακμή των «ξενικών» κομμάτων. (μονάδες 12)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Την αγανάκτηση του λαού την αύξησε σε μεγάλο βαθμό και η εμφάνιση της χολέρας, που την μετέφεραν τα γαλλικά στρατεύματα από τη Βάρνα και εκδηλώθηκε πρώτα στις δυνάμεις Κατοχής του Πειραιά. Επειδή μάλιστα οι αρχές Κατοχής δεν επέτρεψαν τότε την τήρηση των απαραίτητων αυστηρών υγειονομικών μέτρων, η επιδημία διαδόθηκε γρήγορα στην Αθήνα και επί πέντε μήνες λυμαινόταν την πρωτεύουσα. Η χολέρα προκάλεσε το θάνατο 3.000 περίπου ατόμων, του 1/10 δηλαδή του πληθυσμού της πρωτεύουσας που δεν ξεπερνούσε τις 30.000 κατοίκους. Ο Νοέμβριος του 1854, κατά τον οποίο πέθαναν 800 τουλάχιστον άτομα, υπήρξε ο χειρότερος μήνας. Η επιδημία έπληξε ιδιαίτερα το μεσημβρινό τμήμα της πόλεως, όπου κατοικούσαν πολλοί μαζί και κάτω από άθλιες συνθήκες, πρόσφυγες, διωγμένοι από τις τουρκοκρατούμενες ελληνικές περιοχές μετά τη διακοπή των ελληνοτουρκικών σχέσεων. [...]

Η συνθήκη των Παρισίων της 18/30 Μαρτίου 1856 έθεσε και τυπικά τέρμα στον [Κριμαϊκό] πόλεμο, αλλά από την ελληνική πρωτεύουσα οι δυνάμεις Κατοχής αποχώρησαν μόνο το Φεβρουάριο του επόμενου έτους, έπειτα από συνολική παραμονή δύο ετών και οκτώ μηνών. [...]

Με την πικρή αυτή εμπειρία διαλύθηκε ακόμη ο μύθος περί ευρωπαϊκού και ειδικότερα περί αγγλικού φιλελληνισμού, καθώς και η πολιτική τοποθέτηση των Ελλήνων σε κόμματα προσανατολισμένα προς την πολιτική των τριών μεγάλων Δυνάμεων («αγγλικό», «γαλλικό» και «ρωσικό»).

Στέφανος Παπαδόπουλος, «Ο Κριμαϊκός Πόλεμος και ο Ελληνισμός» στο: *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1977, τ. ΙΓ', σ. 165-167.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Μετά την έναρξη του Κριμαϊκού πολέμου [...] οι σύμμαχοι, για να αποτρέψουν ελληνική επίθεση και τον αναγκαστικό σε αυτή την περίπτωση κίνδυνο των γαλλοβρετανικών οδών ανεφοδιασμού στο Αιγαίο [...] κατέλαβαν στις 13/25 Μαΐου 1854 το λιμάνι του Πειραιά και απέκλεισαν τη Χαλκίδα, την Πάτρα, το Ναύπλιο, τη Σύρο, το Βόλο, τις Σπέτσες και την Ύδρα, προκαλώντας έτσι δυσκολίες στην τροφοδοσία και άνοδο των τιμών. Αποσύρθηκαν μόλις ένα χρόνο μετά την ειρήνη των Παρισίων. [...]

Με αυτές τις προϋποθέσεις όλα τα πρότυπα έχαναν την αξιοπιστία και την ελκυστικότητά τους, και το Αγγλικό όπως και το Γαλλικό Κόμμα [...] έχαναν την εμπιστοσύνη των οπαδών τους. Οι διαμαρτυρίες για την πολιτική τους μόνο με αυτό το υπόβαθρο αποκτούσαν σημασία.

Παρόλο που το Ρωσικό Κόμμα επωφελούνταν από τη μείωση του κύρους της Αγγλίας, τα βλέμματα των οπαδών του προς τη Ρωσία έχαναν τη βεβαιότητά τους.

Gunnar Hering, *Τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα, 1821-1936*, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 2004, σ. 312-317 (διασκευή).

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά σας στοιχεία. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 17:00.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ